

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 11CoP/15/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5818201136
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 06. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Miroslav Šepták
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2021:5818201136.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Miroslava Šeptáka a členov senátu JUDr. Evy Malíkovej a JUDr. Romana Tichého, v právnej veci navrhovateľa - manžela: K. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. č. XXX, právne zastúpený: Advokátska kancelária SLAMKA & Partners s. r. o., so sídlom Radlinského 1735/29, Dolný Kubín, proti odporkyni - manželke: Mgr. F. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. č. XXX, toho času H. XXX/XX, Y. Y., o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom: D. H., nar. XX.XX.XXXX a K. H., nar. XX.XX.XXXX, maloleté deti zastúpené kolíznym opatrovníkom: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo, Námestie A. Bernoláka 381/4, Námestovo, IČO: 30 794 536, o odvolaní odporkyne proti rozsudku Okresného súdu Námestovo č. k. 1P/24/2018-803 zo dňa 12. decembra 2019, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II., ktorým bol na čas po rozvode manželstva maloletý D. zverený do osobnej starostlivosti otca, vrátane oprávnení rodičov ho zastupovať a spravovať jeho majetok, vo výroku III., ktorým bola určená vyživovacia povinnosť matky k maloletému D., vo výroku IV., ktorým bol upravený styk matky s maloletým D., vrátane obdobia vianočných i novoročných sviatkov, jarných a letných prázdnin a vo výroku VI., ktorým bola uložená povinnosť otca umožniť maloletému D. telefonický kontakt s matkou a tiež vo výroku VII. o trovách konania z r u š u j e a vec mu v uvedenom rozsahu v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Námestovo (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozviedol manželstvo navrhovateľa (ďalej tiež „otec“) K. H., nar. XX.XX.XXXX a odporkyne (ďalej tiež „matka“) Mgr. F. H., rod. E., nar. XX.XX.XXXX, uzavreté dňa XX.XX.XXXX v G., zapísané v knihe manželstiev vedenej Matričným úradom E., zväzok XX, ročník XXXX, na strane XX, pod por. č. XX (výrok I.). Maloletého D., nar. XX.XX.XXXX na čas po rozvode manželstva zveril do osobnej starostlivosti otca a maloletú K., nar. XX.XX.XXXX na čas po rozvode manželstva do osobnej starostlivosti matky. Obaja rodičia budú maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok (výrok II.). Matke uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého D., nar. XX.XX.XXXX sumou vo výške 60,- eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám otca maloletého. Otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletej K., nar. XX.XX.XXXX sumou vo výške 200,- eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletej (výrok III.). Matka maloletého D. H., nar. XX.XX.XXXX je oprávnená do 13.02.2020 stretávať sa s maloletým každý párný víkend v roku v čase od soboty od 10.00 hod. do 18.00 hod., kedy si maloletého prevezme v mieste bydliska jeho otca s tým, že v prípade, ak by mal maloletý v tento deň súťaž, je otec maloletého povinný matku o tejto skutočnosti informovať minimálne 24 hodín vopred a v takomto prípade bude styk realizovaný nasledujúci deň v čase od 10:00 hod., kedy si maloletého matka prevezme v mieste bydliska jeho otca, do 15.00 hod., kedy maloletého odovzdá otcovi v O. H. na adrese N. J. XXXX. Od 13.02.2020 je matka oprávnená stretávať sa s maloletým každý párný víkend v roku v čase od piatku od 19.00 hod., kedy si matka prevezme maloletého od otca v O. H. na adrese N. J. XXXX, do nedele do 15.00 hod., kedy maloletého odovzdá otcovi v O. H. na adrese N. J. XXXX. Počas vianočných,

novoročných sviatkov, jarných a letných prázdnin matka je oprávnená stretávať sa s maloletým D., nar. XX.XX.XXXX - počas vianočných sviatkov v párnom roku vždy od 13.00 hod. dňa 23.12. do 17.00 hod. dňa 25.12.; - počas novoročných sviatkov v nepárnom roku vždy od 10.00 hod. dňa 31.12. do 17.00 hod. 03.01.; - počas veľkonočných sviatkov v nepárnom roku vždy od veľkého piatku od 10.00 hod. do veľkonočného pondelka do 17.00 hod.; - počas letných prázdnin prvé dva júlové týždne od pondelka od 10.00 hod. do nedele do 18.00 hod. a prvé dva augustové týždne od pondelka od 10.00 hod. do nedele do 18.00 hod. tak, že maloleté dieťa si vyzdvihne v mieste bydliska otca a v stanovenom dni a čase vráti maloletého otcovi v mieste jeho bydliska; - otec maloletého dieťaťa je povinný maloleté dieťa na styk s matkou riadne pripraviť a v určenom čase a mieste maloleté dieťa riadne pripravené odovzdať matke a matka maloletého dieťaťa je povinná v určenom čase a mieste maloleté dieťa vrátiť otcovi. Rodičia sú povinní bezodkladne navzájom sa informovať o objektívnych prekážkach brániacich uskutočneniu styku s dieťaťom počas stanovenej doby (výrok IV.). Otec je oprávnený stretávať sa s maloletou K., nar. XX.XX.XXXX každý nepárny víkend od piatku od 15.00 hod. do nedele 15.00 hod. tak, že dieťa si vyzdvihne a odovzdá v mieste bydliska matky a v stanovenom dni a čase vráti maloletú matke v mieste jej bydliska. Počas vianočných, novoročných sviatkov, jarných a letných prázdnin otec je oprávnený stretávať sa s maloletou K., nar. XX.XX.XXXX - počas vianočných sviatkov v nepárnom roku vždy od 13.00 hod. dňa 23.12. do 17.00 hod. dňa 25.12.; - počas novoročných sviatkov v párnom roku vždy od 10.00 hod. dňa 31.12. do 17.00 hod. 03.01.; - počas veľkonočných sviatkov v párnom roku vždy od veľkého piatku od 10.00 hod. do veľkonočného pondelka do 17.00 hod.; - počas letných prázdnin druhé dva júlové týždne od pondelka od 10.00 hod. do nedele do 18.00 hod. a druhé dva augustové týždne od pondelka od 10.00 hod. do nedele do 18.00 hod. tak, že maloleté dieťa si vyzdvihne v mieste bydliska matky a v stanovenom dni a čase vráti maloletú matke v mieste jej bydliska; - matka maloletého dieťaťa je povinná maloleté dieťa na styk s otcom riadne pripraviť a v určenom čase a mieste maloleté dieťa riadne pripravené odovzdať otcovi a otec maloletého dieťaťa je povinný v určenom čase a mieste maloleté dieťa vrátiť matke. Rodičia sú povinní bezodkladne navzájom sa informovať o objektívnych prekážkach brániacich uskutočneniu styku s dieťaťom počas stanovenej doby (výrok V.). Otcovi maloletého D. H., nar. XX.XX.XXXX uložil súd prvej inštancie povinnosť umožniť maloletému dvakrát do týždňa, a to v utorok a štvrtok od 20.00 hod. do 20.30 hod. telefonický kontakt s matkou maloletého (výrok VI.). Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania (výrok VII.). V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že v danom prípade si manželstvo účastníkov neplní svoj účel (viď čl. 1 Základných zásad Zákona o rodine), ktorý treba vidieť vo vytváraní rodinného prostredia, v ktorom by manželka žila vo vzájomnej zhode, citovom zblížení, poskytujúc si vzájomne podporu a pomoc a vytvárali tak vhodné prostredie na výchovu a starostlivosť o maloleté deti. Z výsluchu oboch účastníkov konania vyplynulo, že po uzavretí manželstva postupne medzi nimi došlo k citovému odcudzeniu, manželka mala iné predstavy o fungovaní manželstva, manželka necítila podporu zo strany manžela, dochádzalo medzi nimi k vzájomným nedorozumeniam a hádkam, ktoré prerástli aj do násilného správania manžela, za čo bol aj právoplatne odsúdený. S poukazom na výsledky vykonaného dokazovania súd prvej inštancie príčiny rozvrátenia manželstva videl v postupnom citovom odcudzení manželov, v postupnej strate dôvery manželky voči manželovi ohľadom zachovávaní jeho vernosti a tiež aj v manželkinej nevere, keď táto počas trvania manželstva nadviazala mimomanželskú známosť s rodinným, ale najmä manželovým priateľom, pričom všetky tieto skutočnosti vyvrcholili násilím manžela a tým, že v júni 2018 sa manželka odsťahovala bývať k svojmu priateľovi aj s maloletou K.. Od uvedeného času manželka nežije v spoločnej domácnosti. Dňa 28.06.2019 sa odporokni narodilo dieťa zo vzťahu s priateľom. Po odchode manželky zo spoločnej domácnosti sa vzťahy medzi účastníkmi zmenili na mimoriadne napäté a nepriateľské. Manželka spolu nevedia komunikovať ani o základných veciach týkajúcich sa svojich spoločných detí. Vzájomne sa obviňujú zo spáchania trestných činov a rôznych schválností, nahrávajú si svoju komunikáciu, ako aj komunikáciu s maloletými deťmi, ktorú potom predkladajú konaniam vedených na okresnom súde, ako aj trestným a priestupkovým konaniam, pričom tieto podklady nasvedčujú tomu, že v týchto vzájomných konfrontačných vzťahoch nie sú ušetrené ani maloleté deti. Súd prvej inštancie zistil, že v existujúcich vzťahoch medzi manželmi absentujú základné atribúty, na ktorých je postavený sľub manželstva, a to vernosť, rešpekt a vzájomná dôvera. Preto konštatoval, že rozvod manželstva je hlboký a trvalý, manželka spolu nedokážu komunikovať, a preto manželstvo podľa § 23 ods. 1 Zákona o rodine rozviedol. Keďže s konaním o rozvod manželstva je spojené aj rozhodovanie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode, v rámci dokazovania súd prvej inštancie zisťoval aj to, aké sú osobnostné predpoklady rodičov k výkonu rodičovských práv a povinností, ich zárobkové, majetkové pomery, možnosti a schopnosti a napokon vzájomné citové väzby voči maloletým deťom, a to všetko z hľadiska potrieb a záujmov samotných detí. Po ustálení skutkového stavu veci a aplikácii príslušných ustanovení Zákona o rodine

(§ 24, § 62 a § 75 Zákona o rodine) okresný súd rozhodol tak, že maloletého syna D. zveril do osobnej starostlivosti otca a maloletú K. zveril do osobnej starostlivosti matky, pričom prihladal na aktuálny existujúci vzťah, resp. vzťah, ktorý už medzi rodičmi pretrváva od júna 2018, odkedy matka spolu s dcérou opustili spoločnú domácnosť v obci G. a odvtedy maloletá K. žije spolu so svojou matkou a maloletý syn D. zostal bývať so svojím otcom. Tiež prihladal na závery znaleckého dokazovania, z ktorého vyplynulo, že lepšie predpoklady na vykonávanie osobnej starostlivosti o maloletú K. má matka, a to aj vzhľadom na nízky vek maloletej, matka sa o maloletú dcéru stará nepretržite od jej narodenia a maloletá má vytvorenú bezpečnostnú väzbu k matke, a nakoľko má maloletý D. vytvorenú bezpečnostnú vzťahovú väzbu k otcovi, vo vzťahu k matke má ambivalentný postoj a maloletý D. sám verbalizoval, že by chcel bývať u otca, otec má vytvorené lepšie predpoklady na vykonávanie osobnej starostlivosti o maloletého D.. Tiež so správy kolízneho opatrovníka vyplynulo, že obaja rodičia majú vytvorené vhodné bytové a rodinné podmienky na výchovu a starostlivosť o maloleté deti a navrhli, aby maloleté deti boli zverené tak, že maloletý D. bude zverený otcovi a maloletá K. bude zverená matke. Striedavá starostlivosť do úvahy neprichádzala, a to vzhľadom stále na odmietavý postoj D. vo vzťahu k matke a striedavej starostlivosti bráni tiež vzdialenosť medzi rodičmi a konfrontačné prostredie medzi rodičmi, absolútna nefunkčnosť vzájomnej komunikácie, rodičia nevedia spolu komunikovať, nevedeli by sa dohodnúť o základných potrebách maloletých detí a striedava starostlivosť by bola za daného stavu v neprospech zdravého psychického vývoja detí. Obaja rodičia si musia uvedomiť, že ich konfrontačné správanie nie je na prospech maloletých detí, rodičia sú osobami dôležitými v živote detí, pretože výrazne ovplyvňujú ich celkový fyzický, ale aj psychický vývoj, a preto by mali byť dostatočne zrejšími, aby záujmy maloletých detí nadradili nad svoje vlastné negatívne spracované emócie. Zároveň súd rozhodol, že zastupovať a spravovať majetok detí budú obaja rodičia, nakoľko nemal dôvod obmedziť toto právo druhému rodičovi. Pri určení rozsahu výživného okresný súd vychádzal zo zistených zárobkových a majetkových pomerov oboch rodičov, ich výdavkov a v prípade otca aj zo zistenia, že jeho príjem je vzhľadom na majetok firmy, ktorú vlastní, výsledky jej hospodárenia a výšku osobných nákladov, preukázateľne vyšší, ako sa o tom snažil presvedčiť súd (bližšie vid' bod 15. rozsudku okresného súdu). Súd pri určení výšky výživného prihladal na schopnosti, možnosti a majetkové pomery rodičov, potreby maloletých detí primerané ich fyzickému veku a zdravotnému stavu a tiež, aby maloleté deti mali zachovanú zhruba rovnakú životnú úroveň u oboch rodičov. Pričom odôvodnené potreby maloletého dieťaťa zahŕňajú jednak potreby základné: stravovanie, ošatenie, hygiena, školské výdaje, cestovné do školy, pomerná časť nákladov za bývanie, poplatky spojené s príležitostnou liečbou a pod., ako aj potreby v širšej miere prispievajúce k rozvoju osobnosti mladého človeka: kultúra, šport, mimoškolské aktivity, záujmy, záľuby, dovolenky atď., to všetko primerane veku. Súd vychádzal, že priemerný príjem otca sa za predchádzajúce obdobie roku 2018 pohyboval preukázateľne a zároveň minimálne vo výške: 12.948,- eur ročne (výsledok hospodárenia spoločnosti po zdanení za rok 2018), t. j. mesačne 1.079,- eur plus príjem, ktorý si vyplácal zo spoločnosti každý mesiac cca 600,- eur mesačne a jeho minimálny mesačný príjem tak predstavoval sumu 1.679,- eur v čistom, čo zodpovedá aj jeho výdavkom, ktoré deklaroval. Príjem matky na rozdiel od otca pozostáva aktuálne len z materskej a prídavkov na dve maloleté deti + výživné na najmladšiu dcéru 300,- eur. Príjem matky je tak neporovnateľne nižší ako príjem otca. Keďže matka je na materskej dovolenke a stará sa o dieťa mladšie ako 6 mesiacov, nemožno od nej ani spravodlivo žiadať, aby si svoj príjem zvýšila pracovnou činnosťou. Súd s prihliadnutím na všetky uvedené skutočnosti, s prihliadnutím na zárobkové možnosti rodičov, potreby maloletých detí primerané ich veku, uložil matke prispievať na výživu syna D. sumou 60,- eur mesačne a otcovi na maloletú K. sumou 200,- eur mesačne. Keďže maloletý D. bol zverený otcovi a maloletá K. bola zverená matke, súd na žiadosť rodičov rozhodoval aj o úprave styku rodičov s maloletými deťmi, pričom bolo braté v úvahu, najmä, aby maloleté deti medzi sebou nestratili súrodeneckú väzbu a aby tak víkendy strávili spolu, striedavo párne víkendy u matky a nepárne víkendy u otca. Pri úprave styku rodičov s maloletými deťmi bolo vychádzané z obsahu už existujúcej a prebiehajúcej úpravy styku na základe priebežne vydaných rozhodnutí okresného súdu v súbežne prebiehajúcich iných súdnych konaniach. Styk otca s maloletou K. upravil súd v rozsahu, ako to bolo upravené tamojším súdom v uznesení č. k. 1P/24/2018-269 zo dňa 19.11.2018, ktorým bolo nariadené neodkladné opatrenie, párne víkendy od piatku od 15.00 hod. do nedele do 15.00 hod. Čas prevzatia a odovzdania maloletej K. upravil tak, aby deti mohli čo najviac tráviť spolu a tiež sa ho snažil prispôsobiť tréningom maloletého D. v O. H.. V prípade úpravy styku matky s maloletým D. súd upravil styk v znení rozsudkom schválenej rodičovskej dohody, ktorú rodičia uzavreli dňa 07.11.2019 v konaní o návrhu matky na úpravu styku vedenom pod sp. zn. 4P/15/2019. Súd výsluchom rodičov na pojednávaní dňa 12.12.2019 zistil, že rodičovská dohoda je oboma rodičmi rešpektovaná, tiež úprava styku otca s maloletou K. prebieha v zmysle uznesenia sp. zn. 1P/24/2018 zo dňa 19.11.2018, ktorým bolo nariadené neodkladné opatrenie. Maloleté deti v

tomto režime už tiež fungujú a obe deti si na nastavený režim zvykli. Súd pri úprave styku vychádzal, že je v záujme maloletých detí mať pravidelný kontakt medzi sebou a budovať si súrodenecký vzťah a tiež mať pravidelný kontakt s rodičmi. Zároveň súd vzhľadom na problematické vzťahy medzi rodičmi, keďže medzi rodičmi je vzájomná komunikácia problematická, upravil aj stretávanie rodičov s deťmi počas vianočných a novoročných sviatkov, počas letných a jarných prázdnin. Súd pri úprave styku detí s rodičmi sa snažil úpravu styku napláňovať tak, aby ten rodič, u ktorého nebudú deti tráviť Vianoce, mal možnosť byť s nimi aspoň počas posledných vianočných dní a tiež s nimi tráviť novoročné sviatky. Počas letných prázdnin súd určil stretávanie sa rodičov s deťmi v dvojtyždňových intervaloch. Súd vychádzal z tohto, že v letnom období sa väčšinou plánujú rodinné letné dovolenky a súd tak vytvoril priestor obom rodičom na prípadné plánovanie aj dlhodobjších dovolení strávených spolu s deťmi. Súd zároveň uložil povinnosť rodičom na stretnutia maloleté deti riadne pripraviť, pričom príprava dieťaťa na styk nespočíva len v tom, že rodičia dieťa dostatočne na styk s otcom oblečú, ale príprava je aj „psychologická“, motivačná, aby sa deti na stretnutie s rodičmi tešili, čo však predpokladá aj spoluprácu rodičov. Súd tiež uložil otcovi povinnosť umožniť maloletému dvakrát do týždňa, a to v utorok a štvrtok od 20.00 hod. do 20.30 hod. telefonický kontakt s jeho matkou. Uvedená povinnosť bola otcovi uložená už v predchádzajúcom súdnom rozhodnutí na základe žiadosti matky, táto povinnosť sa dlhodobo realizuje a je v prospech opätovného vybudovania citovej väzby, zlepšenia si vzťahu medzi matkou a synom a tiež v záujme budovania súrodeneckých vzťahov. V závere napadnutého rozsudku okresný súd uviedol, že zamietol opätovný návrh na vykonanie znaleckého dokazovania za účelom detailnejšieho posúdenia osobnosti rodičov a zistenie, či z ich strany nedochádza k manipulácii a ovplyvňovaniu detí. Navyše v predmetnej veci bol vypracovaný znalecký posudok, k jeho obsahu bol vypočutý aj znalec, ktorý dal odpovede súdu na všetky otázky, ktoré boli potrebné pre rozhodnutie v merite. Okrem toho okresný súd vo veci nerozhodoval len na základe záverov znaleckého posudku, ktorý je len jeden z viacerých dôkazných prostriedkov. Tento si následne vo všetkých súvislostiach danej veci vyhodnotil a na podklade všetkých dôkazov vo veci rozhodol. Otázky, na ktoré súd prvej inštancie potreboval, aby znalec vo veci reagoval, boli súdu dostatočne ozrejmene, otázky boli v potrebnom rozsahu zodpovedané a samotná skutočnosť, že rodičia sa so závermi znaleckého posudku nestotožnili, resp. jeho závery neboli podľa ich predstáv, ešte neznamená, že je tu dôvod na nové znalecké dokazovanie. O trovách konania rozhodol okresný súd podľa § 52 zák. č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“).

2. Proti uvedenému rozsudku podali odvolanie tak navrhovateľ, ako aj odporkyňa.

3. Odporkyňa (matka) nesúhlasila so zverením maloletého D. do starostlivosti otca a tiež ani s úpravou styku s deťmi počas víkendov. Nesúhlasila ani s časom odovzdania dcéry otcovi o 15.00 hod. v nepárne piatky a napokon žiadala rozšíriť telefonický kontakt so synom ešte o 1 deň, a to v nedeľu v čase od 20.00 hod. do 20.30 hod. Okresnému súdu vytykala nesprávne skutkové a právne závery, pričom v bližších podrobnostiach v prvom rade zdôraznila, že súdu predložila nespočetné množstvo dôkazov o manipulácii syna otcom, a preto žiadala, aby bol vo veci ustanovený znalec, ktorý obavu matky buď potvrdí alebo vyvráti. V súvislosti so zverením syna do starostlivosti otca vyjadrila tiež presvedčenie o zlyhaní kolíznej opatrovníčky. Nesúhlasila ani s určením výšky výživného s poukazom na jej príjmové možnosti a schopnosti. Momentálne je poberateľkou rodičovského príspevku v sume 220,- eur a dvoch detských prídavkov spolu v sume 48,- eur. Otec na dcéru neprispieva sumou, na ktorú ho zaviazal súd, t. j. 200,- eur mesačne. Výživné posielala len sporadicky. Matka na syna platí riadne sumu 30,- eur mesačne. Vyššia suma je pre ňu nevyhovujúca. S odovzdávaním dcéry otcovi v nepárne piatky o 15.00 hod. nesúhlasí preto, lebo v tomto čase býva dcéra spravidla ešte v materskej škole, a to až do 16.30 hod., načo ju zbytočne trhať a navyše ju matka chce pripraviť na kontakt na nepárny piatok. Čas preto navrhla ponechať cca 17.00 hod. Vo svojom opravnom prostriedku matka tiež uviedla podľa jej názoru ďalšie „...dôležité podnety, na ktoré treba prihliadať a nesmie sa na ne zabúdať...“, a síce, že manžel je právoplatne odsúdený za vyhrážanie sa smrťou a v minulosti bol viackrát súdne trestaný, svedkom jeho fyzického a psychického týrania bol aj syn D. (sp. zn. 6T/57/2018). Ďalej má zadržaný vodičský preukaz za požívanie alkoholu a zamietli mu polovičnú žiadosť o jeho prinavrátenie a ďalšie (viď č. I. 814 spisu; uvedené skutočnosti vo svojom zrušujúcom rozhodnutí najvyšší súd označil ako rozhodujúce, s ktorými sa mali súdy oboch inštancií v dôvodoch svojho rozhodnutia vysporiadať - viď ďalej bod 16. a 17. tohto rozhodnutia).

4. Navrhovateľ v podanom odvolaní súdu prvej inštancie vytykal nedostatočne zistený skutkový stav, nesprávne právne posúdenie veci (odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. d/, f/, g/ a h/ CSP). Tiež podal odvolanie s odôvodnením podľa § 62 ods. 1 CMP. V ďalších podrobnostiach uviedol, že

je ochotný platiť výživné, avšak nie v takej sume, v akej mu uložil povinnosť okresný súd, v sume primeranej jeho príjmu a životnej situácii. V nadväznosti na uvedené vyjadril presvedčenie, že súd prvej inštancie nedostatočne zistil skutkový stav, predovšetkým pokiaľ ide o príjmy spoločnosti Petrex, s. r. o., ktorú otec vlastní. Vyslovil presvedčenie, že vo vzťahu k tejto spoločnosti nedošlo k dôkladnému prevereniu vecí, keď nie je možné vychádzať z údajov stránky finstat, na ktorej sú zverejňované obraty firiem aj v „brutto sumách“. Nedôsledne preveril/zistil súd prvej inštancie aj osobné, zárobkové a majetkové pomery na strane matky detí, ktorá si do svojich výdavkov účelovo zahŕňa aj platenie úveru jej matky. Tiež nie je pravdivé, že v spoločnej domácnosti žijú ony dve, v skutočnosti tam žije ešte vnuk starej matky a synovec matky K. E. a tiež druh matky Y. X.. Aj tieto osoby sa podieľajú na spoločných výdavkoch ohľadom výdavkov na domácnosť minimálne spojených s bývaním, čo do značnej miery ovplyvňuje aj vyvracia matkou deklarované výdavky na plyn, vodu, elektrinu a pod. Pokiaľ vykladované výdavky na maloletú dcéru K. po spočítaní tvoria sumu 197,- eur, v ktorej sú zahrnuté všetky výdavky primerané jej veku a požiadavkám, nezrozumiteľne vyznieva rozhodnutie súdu prvej inštancie o uložení povinnosti otcovi prispievať výživným 200,- eur mesačne. Na výživnom sa majú podieľať obaja rodičia rovnakým spôsobom, a preto podľa presvedčenia je navrhované výživné v sume 70,- eur postačujúce, zodpovedajúce potrebám dcéry. Z uvedených dôvodov otec odvolací súd žiadal, aby rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku o uložení povinnosti prispievať na výživu maloletej dcéry zrušil a v tomto rozsahu vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5. Kolízny opatrovník v podanom vyjadrení odvolaciemu súdu navrhol, aby rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil, pretože súd prvej inštancie náležite zistil skutkový stav, a to aj z ďalších pripojených spisov, v konaní bolo nariadené znalecké dokazovanie, bolo realizované zisťovanie názoru maloletého dieťaťa.

6. Odporkyňa v podanom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa poprela, že by spoločnú domácnosť tvoril aj synovec K., ktorý je navyše školopovinný, nemá príjem a trvalý pobyt má na adrese Y. Y., N. XXX/XX. Ku svojej starej matke chodí ako každý vnuk. Takisto Y. X. nežije s matkou v spoločnej domácnosti. V tomto smere už bolo predložené čestné prehlásenie. Na svojho syna prispieva a dokonca kúpil na svoju firmu nový automobil, ktorý používa matka, keď chodí za svojim synom D. na Q., teda preto, aby bola mobilná. Argumenty otca o potrebe zníženia súdom určeného výživného z 200,- na 70,- eur označila za nepochopiteľné a absolútne proti záujmom dcéry. Pritom priateľ matky, ktorý s ňou nežije v spoločnej domácnosti, prispieva na výživu maloletej K., hoci to nie je jeho dcéra. Pomohol aj pri prerábke rodinného domu, všetko robí nezištne aj napriek tomu, že na Slovensku sa zdržiava len pár dní po 6-týždňovom turnuse v zahraničí, kde si platí nemalú sumu za nájom bytu. Matka styk s dcérou otcovi umožňuje pravidelne, nikdy mu ju neodoprela, a preto je pre ňu zarážajúci prístup otca. Pokiaľ tento argumentuje tým, že na výdavkoch domácnosti sa podieľa aj priateľ matky, sám neuvádza, že tiež má priateľku, ktorá má prácu a už cca 3 mesiace žijú v spoločnej domácnosti v rodinnom dome G. č. s. XXX, ktorého výlučnou majiteľkou je matka.

7. Navrhovateľ v podanom vyjadrení k odvolaniu odporkyne trval na svojich doposiaľ prezentovaných tvrdeniach. Žiadal, aby obe deti boli zverené do jeho starostlivosti, v ktorom smere vytýkal súdu prvej inštancie, že rozhodol na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu veci a ktorý nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie. Okresný súd nezobral pri rozhodovaní v úvahu konkrétnu situáciu a správanie sa matky detí, ktoré konanie má značný vplyv na psychický vývin detí. Tvrdenia odporkyne obsiahnuté v odvolaní označil za nedôvodné, účelové a zavádzajúce. V doplnení odvolania navrhovateľ uviedol dôvody, na základe ktorých žiadal o zverenie oboch maloletých detí do svojej osobnej starostlivosti, ktoré riešenie označil za najlepšie možné v záujme maloletých detí. Počas celého obdobia rozchodu a odchodu manželky zo spoločnej domácnosti sa snaží, aby bol kontakt matky s deťmi zachovaný, o čom svedčia aj priložené dôkazy v spise, napríklad SMS správy, v ktorých nabáda matku k stretávaniu sa so synom. Taktiež má matka možnosť zúčastniť sa rôznych športových aktivít syna počas víkendov, o čom tiež doložil množstvo dôkazov SMS správ, kde ju k tomu vyzýva. Matka má možnosť telefonického rozhovoru so synom 2 x v týždni, no napriek tomu nabáda syna a umožňuje aj hovory s matkou v rámci jeho hovorov s dcérou, čím má vlastne zabezpečený telefonický kontakt naviac. Práve matka je tá, ktorá od začiatku bráni styku s dcérou nezmyselnými ochoreniami dcéry, čo malo za následok, že kontakt s dcérou bol zo strany matky zmarený. Matka za celé obdobie od jej odchodu nedoniesla ani jediný krát dcéru na kontakt s bratom, čo môže potvrdiť aj sám syn D.. Súd mal vykonať ďalšie dokazovanie minimálne u dcéry a zistiť jej názor na možnosť žiť v spoločnej domácnosti s otcom a s bratom. Obzvlášť po tom, čo nikto z privolaných (sociálnej pracovníčky, psychologičky,

organizácia - Kľúč, znalec,...) počas konania jeho ako otca nespochybnil. Práve naopak, všetky posudky a vyjadrenia boli kladné či už v spôsobe výchovy, vzťahov s deťmi, domácnosti. O dcéru sa staral dôsledne a spoľahlivo do odchodu jej matky s priateľom a naďalej sa stará. Poukázal na to, že ak z manželstva pochádza viac detí a neexistujú prekážky u jedného z rodičov, tak súd v prvom rade prihliada na záujem detí, zachovanie čo najhlbších súrodeneckých väzieb a zverí všetky deti jednému z rodičov. K výroku súdu k výživnému na dcéru K. uviedol, že z dôvodu, že už Okresný súd Námestovo o tomto rozhodoval v inom konaní a toto nie je právoplatné, je potrebné, aby si odvolací súd vyžiadal tento spis, ktorý obsahuje vyjadrenie podrobne k výške výživného, ale aj vyvracia zavádzajúce informácie uvádzané matkou o jeho finančnej situácii a spoločnosti Petrexx s. r. o. Okresný súd nijako vec neskúmal a odvolal sa iba na neprávoplatné rozhodnutie iného konania o výživnom na dcéru. K výroku súdu o výživnom na syna D. tiež poukázal na to, že je na súde kompletný spis, ktorý podrobne popisuje situáciu, a preto považoval za správne, aby si aj tento spis súd vyžiadal. O svojich výdavkoch matka klame a zavádza. Súd nezobral v úvahu, že matka pracovala aj v iných firmách či už externe alebo interne a naďalej pracuje z domu aj počas materskej dovolenky. Toto tvrdenie potvrdzujú jej výpisy účtu, ale aj jej inzercie na rôznych internetových stránkach, o čom predložil dôkaz. Matka zavádza, že v spoločnej domácnosti nežije s priateľom, aby tak navýšila svoje výdavky na domácnosť a znížila svoju životnú úroveň, čoho následkom má byť nízka vyživovacia povinnosť na syna. Poukázal na rozhodnutie Okresného súdu Martin č. k. 10Pc/16/2019-54 zo dňa 04.12.2019, v ktorom matka uvádza, že žije v spoločnej domácnosti so svojim priateľom. Výživné stanovené okresným súdom na základe nedostatočných informácií považoval preto za nedostatočné. Z toho dôvodu navrhoval, aby odvolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s tým, že súd doplní dokazovanie vo veci o ďalšie nové skutočnosti, ktoré súvisia s prejednávanou vecou - vyjadrenie súdom ustanoveného kolízneho opatrovníka maloletého a vyjadrenie Mgr. M. K. - Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo, Oddelenie sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately, Referát poradensko-psychologických služieb, ktoré navrhovateľ navrhuje v súvislosti s preukázaním tvrdenia, že napadnuté rozhodnutie je v absolútnom rozpore so záujmami maloletého, keď ho zaväzuje tráviť čas počas určených víkendov v spoločnej domácnosti so súčasným partnerom odporkyne aj s prespaním, kde bolo preukázané, že s ním maloletý nemá vyvinutý pozitívny vzťah.

8. K doplnenému odvolaniu navrhovateľa podala vyjadrenie odporkyňa. Mala za to, že doplnením svojho odvolania otec len ukázal, že jemu od začiatku nejde o deti. V prvom odvolaní sa odvolával len na výšku výživného, avšak po podaní odvolania matky chce aj on obe deti do starostlivosti. Zároveň zdôraznila, že syn D. sa od augusta 2018 s jej priateľom nestretol, preto ide o vymyslené obavy z víkendov u nej. Takisto sa D. vyjadril znalcovi Ďanovskému, že na víkendy k matke chodiť chce a nezmenil sa o nejakom strachu z jej priateľa. Matka mala za to, že syn bol za dva roky tak zmanipulovaný otcom, že jeho názor sa už do úvahy brať nemôže. Žiadala preto o ustanovenie znalca, ktorý by posúdil, či nedošlo k manipulácii otca so synom. Pokiaľ ide o vyjadrenie kolízneho opatrovníka, nesúhlasila, aby sa vyjadrovala k jej dcére kolízna opatrovníčka ÚPSVaR Námestovo, keď jej kolíznym opatrovníkom je ÚPSVaR Turčianske Teplice.

9. Navrhovateľ k vyjadreniu odporkyne uviedol, že synovec matky, ako aj jej priateľ v spoločnej domácnosti žijú, a preto by sa mali podieľať na výdavkoch na spoločnú domácnosť, čím sa znížia deklarované výdavky zo strany matky. Skutočnosť, že priateľ matky s ňou žije v spoločnej domácnosti, preukazuje aj rozsudok Okresného súdu Martin. Pokiaľ ide o výživné, on svoje reálne príjmy riadne zdokladoval súdu, avšak súd pre nevedomosť a neoverenie faktov považoval sumu uvádzanú v kolónke osobitné výdavky za jeho príjem. Poukázal na to, že matka mu odopiera styk s dcérou, o čom svedčí aj konanie vedené pod sp. zn. 3Em/1/2019. Pokiaľ ide o úvery matky, táto pravidelne mení rétoriku o jej výdavkoch na úvery, najnovšie poukazuje na úver 3.000,- eur od svojej matky, pričom splátky začali podozrivo odchádzať z jej účtu až rok po odchode zo spoločnej domácnosti. Dôvodom je len účelové zníženie výživného na syna. Naopak, jeho družka mu prispieva na náklady, keďže žijú v spoločnej domácnosti. Súdom určené výživné je pre neho likvidačné. Následne dňa 25.02.2020 otec doručil súdu podanie označené ako „Doloženie informácií k odvolaniu“, v ktorom detailne popisuje, že mu matka bráni v styku s dcérou K. a zároveň nezabezpečila ani jediný kontakt súrodencov, čím porušuje práva detí. Dňa 05.03.2020 doručil otec opätovne ďalšie vyjadrenie, v ktorom zopakoval svoje doterajšie argumenty a zároveň uviedol, že súhlasí s tým, aby bola vyšetrená tak jeho osobnosť, ako aj osobnosť matky. Následne dňa 09.03.2020 v ďalšom podaní navrhol doplnenie dokazovania výsluchom maloletého D., nariadením znaleckého posudku na psychologické a psychiatrické vyšetrenie oboch rodičov a kontrolného znaleckého posudku vo veci posúdenia vzťahov medzi rodičmi a deťmi navzájom.

10. Odporkyňa 07.05.2020 doručila súdu prvej inštancie vyjadrenie, v ktorom popísala priebeh posledného stretnutia s maloletým D. dňa 01.05.2020, kedy sa syn k nej správal urážlivo a otec si ju nahrával na mobilný telefón.

11. Na odvolanie odporkyne (ďalej aj „matka“) a navrhovateľa (ďalej aj „otec“) Krajský súd v Žiline rozsudkom z 30. júna 2020, sp. zn. 11CoP/16/2020:

- vo výroku I. zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku III. tak, že otca zaviazal prispievať na výživu maloletej K. sumou vo výške 140,- eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletej s účinnosťou odo dňa právoplatnosti rozsudku o rozvode;

- vo výroku II. zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku V. tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletou K. každý nepárny víkend od piatku od 17.00 hod. do nedele 15.00 hod. tak, že dieťa si vyzdvihne a odovzdá v mieste bydliska matky a v stanovenom dni a čase vráti maloletú matke v mieste jej bydliska;

- vo výroku III. zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku VI. tak, že otec maloletého D. je povinný umožniť maloletému trikrát do týždňa, a to v utorok, štvrtok a nedeľu od 20.00 hod. do 20.30 hod. telefonický kontakt s matkou maloletého;

- vo výroku IV. potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II., III., IV., V. a VII.;

- vo výroku V. rozhodol, že výrok I., ktorým súd rozviedol manželstvo navrhovateľa a odporkyne, zostáva nedotknutý a

- vo výroku VI. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

12. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu ohľadne starostlivosti o maloletého D. na čas po rozvode manželstva podala odporkyňa (matka) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 420 písm. f) CSP. Namietala, že súdy a/ porušili jej právo na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov, b/ nedostatočne zistili skutkový stav veci a nevykonali matkou navrhované dôkazy (ďalší znalecký posudok); c/ odvolací súd riadne neodôvodnil svoje rozhodnutie (najmä v súvislosti so spáchaným trestným činom a priestupkom), nie je zrejmé, z akých dôvodov potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, jeho odôvodnenie ako celok nespĺňa parametre zákonného odôvodnenia, súdy nezodôvodnili, prečo pri rozhodovaní nevzali do úvahy ňou predložené dôkazy.

13. K porušeniu práva na spravodlivý súdny proces malo dôjsť predovšetkým porušením jej práva na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov. Dovolateľka je toho názoru, že v prípade, ak by súd konal tak, ako je to stanovené v čl. 12 CMP, teda čo najrýchlejšie, situácia týkajúca sa maloletého D., jeho postoja k matke a k jeho zvereniu do osobnej starostlivosti matky by bola diametrálne odlišná, nakoľko by takýto časový odstup neprehľboval zjavný „syndróm zavrhnutého rodiča“. Po vyhotovení znaleckého posudku a vypočutí znalca na pojednávaní 15. októbra 2019, teda po uplynutí 16 mesiacov, už súd nereflektoval na podania matky, ktorá sa súdu snažila predovšetkým predostrieť obraz o skutočnej situácii týkajúcej sa jej vzťahu s maloletým D., upozornila súd na „syndróm zavrhnutého rodiča“ a žiadala, aby vykonal nové znalecké dokazovanie, nakoľko už vykonané dokazovanie nebolo podľa názoru dovolateľky dostatočné na to, aby sa rozhodlo vo veci.

14. Dovolateľka poukázala na násilnú a vulgárnu povahu otca, ktorý bol právoplatne odsúdený za trestný čin nebezpečného vyhrážania rozsudkom Okresného súdu Námestovo sp. zn. 6T/57/2018 z 29. mája 2018 (spočíval v konaní proti matke). Zároveň bol uznaný za vinného z priestupku proti občianskemu spolunažívaniu smerujúceho proti matke aj maloletému D. rozhodnutím Okresného úradu Námestovo č. OU-NO-OVVS-2019/004003-152-P-P, OU-NO-OVVS-2019/007079-193-P-P z 24. júla 2019. Odvolací súd ani súd prvej inštancie sa otázkou, či je vhodné a v záujme maloletého D., aby mal jeho výchovu na starosti otec, ktorý bol právoplatne odsúdený za trestný čin a priestupok, nezaoberali, a preto ich rozhodnutia možno považovať za nedostatočne odôvodnené. Takéto konanie súdov a ich rozhodovanie nejavi znaky zákonného rozhodovania a riadneho odôvodnenia rozhodnutia súdu, ale skôr znaky arbitrárnosti a svojvôle sudcov. Dovolateľka má tiež za to, že skutkový stav v predmetnom konaní nebol zistený riadne a vykonané dokazovanie neposkytlo objektívny obraz o veci. V ďalšom obsahu matka poukazovala aj na iné súvisiace konania a vyjadrila nespokojnosť s postupom sudcov, ako aj vedením konania. Navrhla dovolaciemu súdu zrušiť rozsudok odvolacieho súdu spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie v časti, v ktorej sa maloletý D. zveril po rozvode do osobnej starostlivosti otca a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alternatívne, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu v prospech matky.

15. K dovolaniu matky sa vyjadril kolízny opatrovník maloletého, ktorý stručne zhrnul priebeh konania i svoju činnosť. Otec maloletého nevyužil právo vyjadriť sa k dovolaniu.

16. Najvyšší súd, ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastníčka konania zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je procesne prípustné a zároveň aj dôvodné.

17. V dôvodoch svojho rozhodnutia Najvyšší súd SR uviedol, „...že dovolateľka v konaní argumentovala násilnou a vulgárnou povahou otca, ktorý mal byť právoplatne odsúdený za trestný čin nebezpečného vyhrážania a uznaný za vinného i z priestupku proti občianskemu spolunažívaniu. Súdom (odvolaciemu i súdu prvej inštancie) vyčítala, že sa jej námietkou nezaoberali. Takéto konanie súdov a ich rozhodovanie podľa jej názoru nejaví znaky riadneho odôvodnenia rozhodnutia súdu, ale skôr znaky arbitrárnosti a svojoľie. V tejto súvislosti spochybnila správnosť zverenia maloletého syna otcovi.

Pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv (najmä o tom, ktorému z rodičov bude po rozvode manželstva zverené maloleté dieťa do osobnej starostlivosti) je potrebné, aby si súdy vždy našli bezpečný podklad pre hodnotenie osobných a povahových vlastností rodičov. Dôležitým kritériom posudzovania výchovných schopností rodičov maloletého dieťaťa je osobnosť rodiča. Dobre fungujúca osobnosť rodiča je spojená so schopnosťou poskytnúť maloletému dieťaťu adekvátnu starostlivosť. Z uvedeného dôvodu je potrebné identifikovať, preskúmať a vyhodnotiť (potvrdiť alebo vylúčiť) do úvahy všetky prichádzajúce riziká a prekážky, ktoré by mohli ovplyvniť kvalitu osobnej starostlivosti tohto rodiča o maloleté dieťa. Žiada sa zdôrazniť, že usporiadanie vzťahov medzi rodičmi a ich maloletými deťmi musí byť vždy v záujme maloletého dieťaťa.

Za účelom zabezpečenia najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa pri jeho zverení do osobnej starostlivosti bude nevyhnutné, aby súd zistil osobné a povahové vlastnosti rodičov i vo svetle argumentácie a námietok vznesených druhým rodičom a v tejto súvislosti poskytol riadne a presvedčivé zdôvodnenie svojich skutkových a právnych záverov.

V danom prípade odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku vo vzťahu k zvereniu maloletého D. do starostlivosti otca skonštatoval správnosť skutkových a právnych záverov súdu prvej inštancie o tejto otázke, sám však neposkytol konkrétnu odpoveď na odvolaciu námietku matky (uplatnenú už pred súdom prvej inštancie), ktorá môže mať dopad na vecnú stránku prípadu. V konaní pritom vyšlo najavo (aj vo vzťahu k rozvratu manželstva) a účastníci to nepopierali, že otec mal byť odsúdený za trestný čin nebezpečného vyhrážania. Podľa tvrdení matky mal byť otec uznaný za vinného i z priestupku proti občianskemu spolunažívaniu. Z postupu súdov nevyplýva, aby si v tejto súvislosti zaobstarali príslušné neopomenuteľné podklady a rozhodnutia, čo zakladá neželaný informačný deficit skutočného stavu veci. Chýbajúca odpoveď na námietku sformulovanú matkou sa tak nutne musela prejaviť ako nedostatok zásadného vysvetlenia dôvodov podstatných pre rozhodnutie v prejednávanej veci, v časti o zverení maloletého dieťaťa otcovi, napadnutej dovolaním matky. Je potrebné pripomenúť, že vo veciach starostlivosti súdu o maloletých je súd povinný zistiť skutočný stav veci a vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci (§ 35 a § 36 CMP). Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní (§ 62 ods. 2 CMP). V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy (§ 63 CMP). Dovolací súd dospel k záveru, že matka dôvodne namietala nepreskúmateľnosť (arbitrárnosť) časti rozsudku odvolacieho súdu...“.

18. Dovolanie matky za takejto situácie bolo nielen procesne prípustné (§ 420 písm. f/ CSP), ale tiež dôvodné (§ 431 CSP), lebo v ňom bolo opodstatnene namietnuté, že súd (odvolací) nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Vzhľadom na takto zistenú vadu zmätočnosti sa už dovolací súd nezaoberal ďalšími dovolacími námietkami, napadnuté rozhodnutie odvolacieho zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

19. Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal napadnutý rozsudok na základe odvolania matky v intenciách ust. § 65 až § 67 CMP a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a

contrario) dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné vo výroku II., ktorým bol na čas po rozvode manželstva maloletý D. zverený do osobnej starostlivosti otca, vrátane oprávnení rodičov ho zastupovať a spravovať jeho majetok, vo výroku III., ktorým bola určená vyživovacia povinnosť matky k maloletému D., vo výroku IV., ktorým bol upravený styk matky s maloletým D., vrátane obdobia vianočných i novoročných sviatkov, jarných a letných prázdnin a vo výroku VI., ktorým bola uložená povinnosť otca umožniť maloletému D. telefonický kontakt s matkou a tiež vo výroku VII. o trovách konania zrušuje a vec mu v uvedenom rozsahu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Vo zvyšnej časti - odvolaním nenapadnutej zostáva rozhodnutie súdu prvej inštancie nedotknuté.

20. Z obsahu odvolania matky vyplýva, že popri odvolacích dôvodoch o nesprávne zistenom skutkovom stave a nesprávnom právnom posúdení namieta aj nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie vo vzťahu k ňou napadnutým výrokom, najmä výroku o zverení maloletého D. do osobnej starostlivosti otca; uplatňuje teda aj odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP, v zmysle ktorého odvolanie možno odôvodniť (aj) tým, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

21. Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústavy“), každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

22. Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovoru“), každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach a záväzkoch.

23. Podľa ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), zmyslom a účelom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (aj čl. 6 ods. 1 dohovoru) je zaručiť každému reálny prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu o veci konať a rozhodnúť (m. m. I. ÚS 62/97, II. ÚS 26/96). K porušeniu základného práva na súdnu ochranu by došlo vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ak by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (napr. I. ÚS 35/98).

24. Z judikatúry tiež vyplýva, že ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94).

25. Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy (podobne aj čl. 6 ods. 1 dohovoru) je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu, zakotvenú v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy) normujúcich rámec, v ktorom je možné domáhať sa jeho rešpektovania (m. m. I. ÚS 22/03).

26. Obsah práva na súdnu ochranu v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 26/94). K odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy preto dochádza aj vtedy, ak sa niekto domáha svojho práva na súde, ale súdna ochrana tomuto právu nie je priznaná, alebo nemôže byť priznaná v dôsledku konania súdu, ktoré je v rozpore so zákonom (porovnaj III. ÚS 7/08).

27. Konanie súdu v súlade so zákonom musí vykazovať určitú kvalitu a v materiálnom ponímaní zabezpečovať tak právo na súdnu ochranu. Súdne rozhodnutie, ktorým sa završuje poskytovanie súdnej ochrany, musí byť logickým a právnym vyústením doterajšieho priebehu a výsledkov konania, pri jeho vydaní musia byť zachované formálne a obsahové náležitosti s dôrazom na prvky zrozumiteľnosti, určitosti, jasnosti a súladu jeho skutkových i právnych dôvodov vo vzťahu k výroku. Procesný postup

súdu pri konštituovaní i vecnej zmene rozhodnutia, ktorý nenachádza oporu v zákone, je preto potrebné považovať za závažnú vadu nenaplnujúcu materiálnu stránku práva na súdnu ochranu, práva na spravodlivý proces, ktorá v konečnom dôsledku objektívne bráni riadnemu (účinnému a efektívnemu) uplatneniu dôležitých procesných práv účastníkov konania slúžiacich na ochranu ich práv a oprávnených záujmov v občianskom súdnom konaní. Nemožno opomenúť, že procesný úkon účastníka súdneho konania, ktorý má podstatný vplyv na ďalšie súdne konanie, je možné považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu. Ak je účastník konania z uplatnenia tohto procesného úkonu vylúčený alebo v značnej miere obmedzený (pri jeho uplatnení) v dôsledku nesprávneho postupu súdu, dochádza k stavu, kedy sa mu postupom súdu porušuje ústavné právo na súdnu ochranu a spravodlivý proces.

28. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A), Komisie (napr. stanovisko vo veci E.R.T. c/a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/91) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (nález z 12. mája 2004 sp. zn. I ÚS 226/03) treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Požiadavky na riadne odôvodnenie rozsudku súdu vo vnútroštátnych podmienkach Slovenskej republiky ustanovuje § 220 CSP (predtým § 157 ods. 2 OSP). Korektným a i ústavne konformným výkladom tohto ustanovenia dospieť k záveru, že s tam uvedenými požiadavkami je v rozpore nielen úplný či čiastočný nedostatok (absencia) dôvodov rozhodnutia, ale napr. aj existencia extrémneho nesúladu medzi právnymi závermi súdu a jeho skutkovými zisteniami, resp. prípad, keď právne závery zo skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii nevyplývajú a napokon i len všeobecné súhrnné zistenia bez špecifikácie jednotlivých dôkazov, z ktorých mali byť tieto zistenia vyvedené. Pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vyporiada i so špecifickými námietkami účastníka; porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov.

29. Podľa § 220 ods. 2 veta tretia CSP, súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

30. V súlade s § 220 ods. 2 CSP musí súd v odôvodnení rozhodnutia podať výklad opodstatnenosti a zákonnosti výroku rozhodnutia a musí sa vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť odôvodnený, dostatočne vysvetlený s poukazom na zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v odvolacom/dovolacom konaní. Ak rozhodnutie súdu prvej inštancie neobsahuje náležitosti uvedené v § 220 ods. 2 CSP, je nepreskúmateľné. Takéto arbitrálne rozhodnutie súdu odníma účastníkovi možnosť uskutočňovať procesné práva a v konečnom dôsledku porušuje jeho práva na spravodlivý proces (čo zakladá odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP), pretože mu upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu v rámci opravných prostriedkov.

31. V danom prípade odvolací súd po preskúmaní obsahu spisu, dôvodov napadnutého rozhodnutia, a tiež aj vychádzajúc z rozhodnutia najvyššieho súdu, dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie nezodpovedá vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. Konkrétne, prvoinštančný súd neposkytol matke v odôvodnení svojho rozhodnutia konkrétnu odpoveď na jej námietku (ktorú dovolací súd označil za podstatnú/rozhodujúcu) o násilnej a vulgárnej povahe otca, ktorý mal byť právoplatne odsúdený na trestný čin nebezpečného vyhrážania a uznaný za vinného i z priestupku proti občianskemu spolunažívaniu a ktorá skutočnosť by mohla predstavovať riziká a prekážky, ovplyvňujúce kvalitu osobnej starostlivosti rodiča o maloleté dieťa. V uvedenom smere matka označila tiež konkrétne trestné konanie „sp. zn. 6T/57/2018“, obsahom ktorého majú byť skutočnosti ňou uvádzané. Prvoinštančný súd uvedeným námietkam matky nevenoval dostatočnú pozornosť, hoci ide o skutočnosti, ktoré môžu mať vplyv pre hodnotenie osobných a povahových vlastností rodiča, ktorému má byť zverené maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Dovolací súd vo svojom zrušujúcom rozhodnutí zdôraznil, že dôležitým kritériom posudzovania výchovných schopností rodičov maloletého dieťaťa je jeho osobnosť. Preto za účelom zabezpečenia najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa bude nevyhnutné,

aby prvoinštančný súd v ďalšom konaní riadne zistil osobné a povahové vlastnosti otca, a to vo svetle argumentácie a námietok vznesených druhým rodičom, t. j. matkou. Bude tiež potrebné, aby si okresný súd zaobstaral príslušné, neopomenuteľné podklady a rozhodnutia, v úvahu prichádzajú správy OČTK, priestupkových orgánov, príp. konkrétne spisy. Tiež ponecháva odvolací súd súdu prvej inštancie na zváženie vykonanie ďalšieho znaleckého posudku, príp. je tu aj možnosť využitia intervencie prostredníctvom úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, a napokon, vzhľadom na vek maloletého dieťaťa, prichádza v úvahu aj jeho samotný výsluch, a to všetko za účelom posúdenie osobnosti rodiča, ktorému má byť dieťa zverené do osobnej starostlivosti.

32. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP).

33. Vo svojom novom rozhodnutí súd prvej inštancie podľa § 396 ods. 1, 3 CSP a § 262 ods. 1 CSP rozhodne aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania.

34. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)